

Folketingets Kulturudvalg
Christiansborg
1240 København K

Kulturministeren

Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K

Tlf : 33 92 33 70
E-mail : kum@kum.dk
Web : www.kum.dk

9. oktober 2020

Folketingets Kulturudvalg har den 18. september 2020, efter ønske fra Christian Juhl (EL), stillet mig følgende spørgsmål, nr. 452 (Alm. del), som jeg hermed besvarer.

Spørgsmål:

Hvad mener ministeren om forslaget til en national læsestrategi for børn og unge, som Danmarks Biblioteksforening har udarbejdet og Dansk Forfatterforenings, Danske Skønlitterære Forfattere og Danske Forlags forslag om, at Folketinget udarbejder en national læsestrategi for børn og unge, og hvordan mener ministeren, at en læsestrategi i praktisk kan iværksættes, og vil ministeren tage initiativ til en drøftelse af forslaget med Folketingets partier?

Svar:

Spørgsmålet omhandler et emne, der ligger mig meget på sinde; nemlig børn og unges lyst til og mulighed for at udforske litteraturens verden.

Jeg mener som udgangspunkt, at de to mest centrale ministerier, hhv. Børne- og Undervisningsministeriet og Kulturministeriet, har en god dialog på området og allerede har iværksat prioriterede indsatser for at øge børnenes lyst til læsning både i skoleregi og i børnenes fritid.

Der er ingen tvivl om, at der er brug for tiltag til at fremme læselysten i landet. Undersøgelser viser, at danske børn generelt læser mindre i deres fritid. Ifølge den internationale undersøgelse PIRLS fra 2016 svarer kun 20 procent af de adspurgte danske skoleelever i 3. og 4. klasse, at de rigtig godt kan lide at læse. Samtidig konkluderer den danske undersøgelse "Børns læsevaner 2017" blandt andet, at der kan ses en klar sammenhæng mellem børns øgede tidsforbrug online og mindre tid på fritidslæsning af bøger.

Jeg er som minister optaget af, at vi har et særligt ansvar over for alle de børn, som ikke møder litteraturen i deres hjem eller kommer på biblioteket, ligesom jeg tror, at det på sigt vil være en udfordring, hvis vi ikke i samme omfang formår at fordybe os i længere tekster. I Danmark har vi en lang tradition for at udgive bøger til børn og unge af god kvalitet, og det er vigtigt, at flere får glæden og oplevelsen ved at læse dem eller høre dem blive læst højt.

Oplægget til en national læsestrategi fra Danmarks Biblioteksforening har derfor været til stor inspiration for mig, da jeg netop som minister for kulturområdet kan understøtte, at der er kulturtilbud, der er relevante for børnene, når de har fri fra skole.

Til at bidrage til det mener jeg, at bibliotekerne er kerneaktører – særligt når det sker i samarbejde med andre væsentlige voksne i børnenes liv eller fra andre dele af kultur- og litteraturområdet i Danmark.

Initiativer for børn

Derfor har vi i Kulturministeriets regi taget initiativ til at iværksætte en række strategiske læselystindsatser, der kan motivere og styrke børns lyst til læsning ved at formidle bøgerne og gøre dem let tilgængelige i børnenes hverdag. Med disse initiativer, synes jeg, at vi i praksis udfører en del af de anbefalinger, der ligger i oplægget til en national læsestrategi.

Blandt andet afsatte jeg i slutningen af 2019 en pulje på 6,9 mio. kr. til samarbejder mellem bibliotekerne og skolernes fritidstilbud med det formål at styrke børns læselyst og åbne op for sociale læsefællesskaber i skolernes fritidstilbud, hvor det vil være muligt at nå børn fra alle sociale lag. Indsatsen har til formål at give børnene gode oplevelser med læsning i fællesskab, så de erfarer, at læsning og lytning af litteratur er en meningsfuld fritidsbeskæftigelse på linje med andre tilbud.

Kimmen til læselyst og glæden ved sprog skabes allerede fra starten af livet. Derfor understøtter jeg den nationale indsats Sprogsporet, der drives af landets centralbiblioteker. Her er der særligt fokus på en tidlig indsats, hvor koncepter og indhold henvender sig til alle de voksne – private såvel som professionelle - som er omkring barnet fra det er 0-6 år. Dermed understøttes et praksisfællesskab, som skaber sammenhæng og værdi for barnets oplevelser med litteratur og udvikling af sproget.

Som opfølgning på alle de gode lokale og nationale indsatser har jeg derudover i år igangsat en kortlægning af bibliotekernes eksisterende indsatser og projekter med fokus på børns læselyst. Det gør jeg, fordi vi skal blive klogere på, hvilke indsatser der har en effekt og dermed et udbredelsespotentiale.

Initiativer for alle aldersgrupper

Det er ikke kun børnenes læselyst og –vaner, der er væsentlige for mig. Også de voksnes læsevaner ligger mig på sinde. Derfor har jeg prioriteret at landets centralbiblioteker de kommende to år skal samle erfaringerne fra konkrete læsefremmende tiltag i kommunerne for at understøtte og udvikle folkebibliotekernes samlede og systematiske arbejde med læsning og læselyst, så vi får understøttet glæden ved sprog, litteratur og læsning i hele landet og til alle aldersgrupper, særligt med fokus på at gøre det relevant for dem, der ikke af sig selv opsøger litteraturtilbuddene.

Det nyeste initiativ fra min side er at anvende årets pulje på 13 mio. kr. til udvikling af folkebiblioteker til projekter, der skal understøtte læselyst og læsefællesskaber for alle, både børn og voksne. Projekterne skabes i samarbejde med kunstnere, forfattere og illustratører og kan fokusere på dem, der ikke af sig selv opsøger litteratur, så endnu flere kan få glæde af den viden og de kulturelle oplevelser, som læsning og litteratur kan give.

Hvad angår læselyst i skoleregi har min ministerkollega Pernille Rosenkrantz-Theil afsat 15,9 mio. kr. til en læselystindsats målrettet 1.-9. klasse i folkeskolen jf. ”Aftale om justeringer af folkeskolen til en mere åben og fleksibel folkeskole” som regeringen indgik politisk aftale med Dansk Folkeparti, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti om i januar 2019. Med læselystindsatsen gives der støtte til projekter, der skal være afsluttet inden udgangen af skoleåret 2021/2022.

Joy Mogensen